

IN MEMORIAM TIBA JÁNOS

»Ő VOLT A MI
JÁNOSUNK.
HIÁNYZOL,
HIÁNYOZNI FOGSZ.«

„SZERENCÉS VAGYOK. A VILÁG, AMIT JÁNOS KÉPVISELT, ÉS AMIT MEGTEREMTETT; A MUNKAÖRNYEZET, AZ ÉPÍTÉSIRODA, NAGY SZABADSÁGFOKOT ENGEDT NEMEK ÉS MINDEN KOLLÉGÁNAK, A CSAPAT, AMIT MAGA KÖRÉ SZERVEZETT HÍVEN KÉPVISELI A KIFINOMULTSÁGOT ÉS ÉRZÉKENYSÉGET, AMI BENNE NAGYMÉRTÉKBEN MEGNYILVÁNULT. NAGYON JÓ ÉRZÉS ENNEK A VILÁGNAK RÉSZE LENNI. AMIT ITT HAGYOTT A MUNKAHOZ SZÁMUNKRA; PÉLDÁT, MINTÁT, EGY HELYET, EGYMÁST, SOK MUNKÁT, EGY BIZTOS BÁZIST. MI VOLT Ő SZÁMOMRA; MESTER, MENTOR, FŐNÖK, VEZETŐ ... ? EGYTŐL EGYIG KISSÉ IDEGENÜL CSENG. Ő VOLT A MI JÁNOSUNK. HIÁNYZOL, HIÁNYOZNI FOGSZ. MINDENT KÖSZÖNÖKI! PERÉNYI LORÁNT (TIBA STÚDIÓ)

„JÁNOS MESSZEMENŐEN MAXIMALISTA VOLT. NEM ÉRTE BE SOSEM A KONVENCIOKKAL, ÉS ETTŐL VOLT Ő IGAZÁN PROFI. ENNEK A PROFIZMUSNAK ÉS AZ EHEZ TÁRSULÓ KARIZMATIKUS MEGJELENÉSÉNEK KÖSZÖNHETŐEN MINDENHOL TISZTELET ÖVEZTE. AZ IRODÁBAN IS. AMI FONTOS VOLT SZÁMÁRA, AZÉRT ÉS ANNAK ÉRDEKÉBEN A VÉGLETEKIG KÜZDÖTT. NAGYON SZÍVÉN VISELTE AZ ÉPÜLETEK ÉS AZ ALKALMAZOTTAI SORSÁT IS. MÉG, HA SOKSZOR NEM IS MUTATTA KI, VAGY NEM ADOTT NEKI HANGOT. MINDEN PROJEKTBE BELETETTE SZÍVÉT-LELKÉT IS. A MEGÉRZÉSEI MINDIG BEJÖTTEK, SOKSZOR BE KELLETT LÁTUNK, HOGY LEGTÖBB ESETBEN NEKI VOLT IGAZA. NAGYON TEHETSÉGES ÉPÍTÉSZ VOLT, SZAKMAILAG IS SOKAT LEHETETT TŐLE TANULNI. HIÁNYOZNI FOGNAK A KREATÍV »BRAINSTORMING« ESTÉK, AMIKOR A KOLLÉGÁKKAL EGYÜTT VESZEKEDÜNK EGY-EGY PÁLYÁZATON, KONCEPCIÓTERVEN...” HONTI VIKTÓRIA (TIBA STÚDIÓ)

»NEM ÉRTE BE SOSEM A
KONVENCIOKKAL, ÉS ETTŐL
VOLT Ő IGAZÁN PROFI«

„JÁNOSVAL DOLGOZNI FOLYAMATOS INTELLEKTUÁLIS KIHÍVÁS VOLT. MINDEN ÚJ PROJEKT, MINDEN ÚJ NAP ÚJ IRÁNYBA TUDOTT FORDULNI, DE ANÉLKÜL, HOGY AZT KELLETT VOLNA ÉREZNÜNK, HOGY ELVESZTEGETJÜK AZ IDŐT, VAGY HOGY ELTÉVEDTÜNK. NEMIGEN VOLTAK ISMÉTLŐDŐ PANELEK, ELŐRE ELKÉSZÍTETT VÁLASZOK, DE EZ NEM BIZONYTALANSÁGGAL VAGY ELVTELENSÉGGEL PÁROSULT, HANEM ÉPPEEN ELLENKEZŐLÉGE. AZ IGAZI SZABADSÁGHOZ KELL BIZTONSÁGÉRZET IS, AMIT CSAK SZILÁRD ALAPELVEK ÉS ÉRTEK ADHATNAK MEG. A MINŐSÉG. AZ EGYESISÉG. A HOZZÁADOTT KÜLÖNLEGES ÖSSZETEVŐ. A CSAPAT SZENTSÉGE, ÉS AZZAL EGYÜTT EGY RENDKÍVÜL ERŐS SZEMÉLYISÉG KOHÉZIÓS EREJE.” KOVÁCS GERGELY (VOLT KOLLÉGA)

„JÁNOS MINDIG NAGY HÉVVEL JÖTT, HOGY »MI EZ A SZAR?« AZTÁN ATTÓL FÜGGŐEN, TE Mennyire VOLTÁL BIZTOS MAGADBAN, HEBEGTÉL VALAMIT, MAJD MEGLÁGYULT, SOKSZOR CSAK EGY VELŐS MONDATOT MONDOTT, MELY SEGÍTTÉL ELINDULNI AZ UTADON, ÉS OTTHAGYOTT, AKKOR MÁR TUDTA, HOGY KI FOGSZ HOZNI VALAMIT BELŐLE, KÉPES VAGY RÁ. EGYSZERRE TEKINTETT EGY KÉRDÉSRE DESIGN, HASZNÁLHATÓSÁGI, MŰSZAKI-MEGVALÓSÍTHATÓSÁGI ÉS MÉG SOK MÁS SZEMPONTBÓL. JÁNOSVAL LEHETETT BOROZNI-SZÜLINAPOZNI, HISZEN FONTOSNAK TARTOTTA, HOGY A CSAPAT A MUNKÁN TÚL IS, VAGY TALÁN HOGY OTT MÉG JOBBAN ÖSSZETARTSON.” MESTER ANITA (TIBA STÚDIÓ)

„JÁNOS JELLEMZŐI: ALAPOSSÁG, KOMPLEX GONDOLKODÁSMÓD, TÁRGYILAGOS LÁTÁSMÓD MELLETT A HATÁROK FESZEGETÉSE, PROFESSZIONALIZMUS. EGYEDI VAGY ÚJSZERŰ MEGOLDÁSOK KERESÉSE, NYITOTTSÁG. ELFOGULTSÁG NÉLKÜL TUDOTT TEKINTENI MEGOLDÁSOKRA, GYORSAN, ÁTFOGÓAN TUDOTT VÉLEMÉNYT ALKOTNI. EGYÜTT DOLGOZNI VELE BIZALMON ÉS ÖNÁLLÓ FELADATOKON, SZABADSÁGON ÉPÜLŐ CSAPATMUNKA. ENNEK HATÁSA MOST IS ÉRZŐDIK, HOGY FIZIKAILAG NINCS JELEN AZ IRODÁBAN.” BUZDER-LANTOS ZSÓFIA (TIBA STÚDIÓ)

»EGYÜTT DOLGOZNI VELE BIZALMON ÉS ÖNÁLLÓ
FELADATOKON, SZABADSÁGON ÉPÜLŐ CSAPATMUNKA,
ENNEK A HATÁSA MOST IS ÉRZŐDIK«

Elszántan játszott

– Tiba János félbehagyott életműve

A (volt) ING-székház, Paulay Ede-Andrássy út, Budapest, Erick van Egeraat Associated Architects, Tiba János, Király Zoltán (project architect); terv: 1992-1995; építés: 1993-1997 ▶

A szélesebb közönség csak 2009-ben tanulta meg a nevét, akkor, amikor az Andrássy úton hosszú évek hanyatttatása után felragyogott az általa újraformált Párizsi Nagyáruház. Pedig már több mint egy évtizede európai mércével is jelentős épületek tervezésében vett részt. Tehetsége mellé szerencséje is volt: építészhallgatóként bekerült az ING Andrássy úti irodaházának tervezői csapatába. Itt találkozott a pályáját meghatározó Erick van Egeraattal, aki a fiatal, nyughatatlan, kihívásokat kereső fiúban nem sokkal korábbi önmagára ismert, és úgy döntött, hogy Tiba energikus tehetsége az ő, akkoriban alapított rotterdami önálló irodájában jó helyen lesz. Három év hollandiai munka után bebizonyosodott, hogy elszántsága és teherbírása is kivételes, így – még mindig csak huszonevésen – Tiba lett a prágai és a budapesti Egeraat-irodák vezetője.

Prágában Jan Kotěra 1911-ben elkészült luxusrezidenciájának, a Villa Bianca megújításának tervezőtársaként megtapasztalta, hogyan tud kommunikálni egymással a kora modern idealisztikus formavilága és a jelenkor gondolkodásmódja. Budapesten ezzel nagyjából párhuzamosan folyt az építészettörténet egyik ikonikus fejezetét képező MÉMOSZ-székház felújítása és bővítése. A két munka együtt alapvető tanulságokkal szolgált arról, hogy a múlt értékei és a mai használat, ízlés, életmód milyen kompromisszumok árán ötvözhető, hol húzódik a határ tiszteletadás és merészség között. Később sok munkájában ezt a határt tágította tovább, tologatva az egyik tűréshatárát a másik józansága felé. De sohasem a pusztán látványosság kedvéért, hanem a két szemléletmód

Liget Center, Budapest; Erick van Egeraat Associated Architects, Tiba János, Király Zoltán (project architect); terv: 1999-2000; építés: 2000-2002

Lakóház, Nagykovácsi; Erick van Egeraat Associated Architects, Tiba János (project architect); terv: 2000-2001; építés: 2001-2002

építészeti szótárát alaposan ismerve és megértve, egy racionális koncepcióból kiindulva, elszántan járta a kitaposatlan utakat. És mire 2005-ben itthon önálló irodát nyitott, még mindig fiatalon, de a hazai mezőnyénél jóval tágabb szemhatárral figyelte a folyamatokat.

Ekkor fogott a Párizsi Nagyáruház tervezésébe. Itt minden korábbi tapasztalata, józan mérnöki attitűdje és költői fantáziája is teret kapott. Persze mellettük a műemléki felújítással járó rengeteg, gyakran megoldhatatlannak tűnő korlátozást - de ezekből is tudott

építkezni. A műemléki hatóság ellenére felvállalt néhány nagyobb beavatkozást, hogy a két kor vizuális nyelvezetét értelmesen összehangolja. Az épületben pedig megszületett valami új, addig nem látott, egyszerre visszafogott és látványos esztétika. Tiba koncepciója eltüntette a későbbi átalakulások nyomait, megtisztította a tér arányait, s ettől felragyogott a századelő nagyvonalú eleganciája. Ugyanakkor a szerkezet megmutatásával megsokszorozta az áruház belső terének transzparenciáját. Finoman illesztette a mai használatban elvárt

mozgólépcsőt az eredeti díszlépcsőhöz, elválasztotta az alsó két áruházis szintet a följebb kialakított irodákétól, és megtalálta azt a vizuális elemet, amely a szecessziót közvetlen kapcsolatba hozza a mával: a geometriai elemekből komponált tangram-mintasorozat. Aranyszínben, véletlenszerű megjelenésükkel egy láthatatlan fátyol mintáiként hálózák be a különböző anyagú felületeket, hol sűrűbben, hol ritkásabban, finom rezgésben tartva a látványt. Mindezt az átrium fölött egy dőlt üvegfallal körülvett kráterforma, és a tetőn egy

Apartmentház, Budapest; koncepcióterv: 2005

Villa Bianca, Prága;
Erick van Egeraat
Associated Architects,
Tiba János
(project architect);
terv: 1997-1999;
építés: 2000-2003

A (volt) ING-székház,
Dózsa György út,
Budapest;
Erick van Egeraat
Associated Architects,
Tiba János
(project architect);
terv: 1999-2001;
építés: 2002-2004

kristály alakú üvegpavilon zárja: ég-közeli, poétikus ötödik homlokzat.

A hazai és nemzetközi díjakat hozó áruház után irodaházak és városrésznői beépítési tervek következtek, köztük egy-egy kisebb léptékű munkával, melyekben a részletek kidolgozottsága ugyanolyan pontos, mint a szerkezeti tisztaság és a funkcióknak való megfelelés. Egy zuglói villát úgy alakított át egy cég székhelyévé, hogy az 1920-as évekbeli épületet körbevonta a vasbeton szerkezetre feszülő, aranszínű rézlemez borítású új résszel. Az új egység ezáltal szabályosan bekeretezi a hitelen helyreállított eredetit. Aztán a tervei nyomán elkészült a Váci út nagy irodaház-komplexumának, az öt tömbből álló Váci Greens-nek az első eleme, és lassan követi a szabályos utcarendre ülő, terekkel, sétányokkal körülvett többi is. Az elkészült épület könnyed, jó arányú, homlokzatkiosztása és az azon megjelenő ötletszerű pálcasormintázat feloldja a hatemeletnyi tömeg méretét, a közéjük ékelődő kerámiabetékek meglevenednek a folyton változó fényben. Valami könnyed lüktetés vonul végig a házon. Az Iparművészeti Múzeum

Skála Metró átalakítás,
Budapest; koncepcióterv:
2008

bővítésére készített terve is játékos: az új épületrészre mesebeli sárkánybőrként kúsznak rá a tető mázas zöld Zsolnay-kerámiáját idéző hatszög elemek. És már épül az új FTC stadionnal szemben a Telekom székháza, melyről a tervek alapján már leolvashatjuk építészének lebírhatatlan karakterét, a könnyed játékosságot. Az épület a tervező számára súlyponti kérdésre, a fenntartható üzemeltetési technológiákra is komoly

válaszokat ad, példát kínál az ésszerű üzemeltetést lehetővé tevő építészeti és mérnöki megoldásokra.

A játékosság itt maradt az épületeivel, örökre beleégett tanítványaiba, munkatársaiba, a stúdióba: a csapatba, amelyel mindig, minden munkában együtt gondolkodott. De a játékmester, Tiba János – most már örökké fiatalon – végleg elment. Legyen fölötte könnyű a föld. (Götz Eszter)

Bemutatóterem,
Biaatorbágy; koncepcióterv:
2008

„Réges régen,

egy messzi-messzi

galaxisban...”

Remegés, rázkódás, robaj. A 19 kilométer hosszú birodalmi Executor szuper-csillagromboló lassan, méltóságteljesen és baljóslatúan úszik be a fekete űrbe. Tudjuk, érezzük: zavar támadt az erőben.

János,

vagy ahogyan akkor hívtuk: Tiba Jani köré egy kisebbfajta csoportosulás gyűlt össze a mezőtúri 117-es számú II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola udvarán. Felbecsülhetetlen és felfoghatatlan értékű tárgyakat mutogattak körbe Papp Ferivel, amik egy másik, az Óperencián, a Vasfüggönyön, a Galaxison túli világ létezéséről adtak kézzelfogható tanúbizonyítást. A relikviák, a vágy titokzatos tárgyai egy lapos borítékban érkeztek, egyenesen az Egyesült Államokból, Mark Hamill filmszínész sajtóosztályától. Ma azt mondanánk rá, marketinges szóróanyag: naptárak, könyvjelzők, kis színes füzet, talán egy kulcstartó. Semmiségek. Szemfényvesztés.

Mark Hamill amerikai filmszínész alakította Luke Skywalker szerepét a Csillagok Háborúja című filmben.

Mindez pediglen történt az Úrnak az ő 1980-ik esztendejében, három évvel a film amerikai ősbemutatója után. Midőn bennünket és édes hazánk gyöngé testét az Kádár-korszak delelőjén a muszka, sztyeppe, felszabadító és megszálló csapatok igen nagyon sanyargatának vala. Akikkel a helyiek vodkát, bűvárszivattyút, farmert és színes TV-t csencseltek vala, az jó magyar kemény forintokért.

Őrsi óra; Kisdobos öv; Úttörő síp;
Tábortűz; Szalonnasütés; Számháború;
Riadólánc; Rajgyűlés; Csatakiáltás;
Október 25-ei ünnepség, amit november 7-én tartunk;
Tavaris ucsityelnyica, az étlapon: bivsztek vszö jájcom;
Csukaszürke olajlábazat; Tintakék dorkó és iskolaköpeny;
Honvédelmi nap; Kézigránátdobás; Tűzoltóverseny; Akadálypálya; Nyúldomb;
Saláta- és felesborsófőzelék;
Szombaton munkanap; Hétfőn adásszünet;
Előregyártott-paneles lakótelepek; Kocka típusházak; Családi kaláka;
SZTK-rendelő; Elemes bútor
Háztáji, Hobby-kert;
Szerszámos sufnituning.

A szocialista dialektika rajzfilmekén keresztül érkezett el hozzánk: Lolka és Bolka, Cirbolya és Borbolya, Moha és Páfrány, Spejbl és Hurvinek, Bob és Bobek.

Valami, kiismerhetetlen, fatális félreértés folytán Bob és Bobek a protestáns etika szerint próbálta élni az életét:

- „Ébresztő! Gyerünk dolgozni!

- De miért?

- Mert a munka nemesít!”

Ezt mindenki érti, érteni véli, aki valaha Jánossal beszélt vagy dolgozott. Talán ez is Mezőtúr, az erős református hagyományokkal rendelkező mezőváros hagyatéka.

A Varázsceruza című lengyel rajzfilmsorozat azonban mindent vitt. Abban benne volt, amire egy építész vágyhat: amit lerajzolsz, az azonnal valósággá válik. Kreatív alkotási folyamat, közvetlen visszacsatolással.

János imádta a kalandokat, az erőpróbákat, a megmérettetést. Ha éppen nem adódott, ha nem jött szembe az utcán, ha nem botlott belé, keresett magának egyet. Ha így sem sikerült, akkor addig forgolódott, tett-vett, míg végül előál-

▲ Párizsi Nagyruház rekonstrukció és fejlesztés (tetőterasz részlet). Budapest; tervezés és építés: 2006-2009

▼ Váci Greens irodaházak. Budapest; A épület; terv: 2008-; átadás: 2013

„AZ ÖRÖK ÁLMODOZÓK
PRAGMATIKUS ÉS
RACIONÁLIS CSODAVÁRÁSA
EZ: CÉLOZD MEG A HOLDAT,
ÉS NEM BAJ, HA NEM ÉRED EL,
MÁR AKKOR IS A CSILLAGOK
KÖZÖTT VAGY.”

lított egy nagy-nagy kihívást, amivel megküzdhetett. Challenge, ahogy mostanában újmagyarul hívjuk. Papp Ferivel például először kinyomozták Mark Hamill sajtóosztályának az elérhetőségét. Ez akkor, internet és információs infrastruktúra hiányában nem volt könnyű feladat. Talán az Alfa magazinban találtak rá a címre. Azután levelet írtak magyarul. Szülői segítséggel kerítették egy angolul írástudó felnőttet, aki lefordította a szövegüket. Ezt átmásolták egy lapra, borítékba tették, felbélyegezték, postára adták és várták, hogy megtörténjen a csoda: választ kapjanak.

Az örök álmodozók pragmatikus és racionális csodavárása ez: célozd meg a Holdat, és nem baj, ha nem éred el, már akkor is a csillagok között vagy.

Az ifjú Skywalker, ott áll a homokbuckák között, a látóhatárt kémleli.

Jánost elvarázsolta az ifjú jedi története, aki a galaxis Külső Peremén élt, a Magvilágtól távol eső, barátságtalan Tatuinon, és elvagyódott az ikernapok körül keringő, sivatagos bolygóról. Unta a párafarmot, az álmai a galaxison túlra hívták, ahol a meghatározó, és épp ezért az univerzum sorsa szempontjából fontosnak tűnő események történtek. Egy másfajta életre vágyott, dacára az őt körbeölelő családi szeretetnek, odaadásnak és figyelemnek.

Igen. Az eredet, az identitás és a végzet összetett és bonyolult dolgok.

A családban egyszerre vagyunk fiúk és apák, egyszerre kapunk és adunk érzelmeket:

- Nézd, Luke! (az angolban: Look, Luke!) Egyszer majd te is apa leszel, mint én. Ha majd ráérsz, és a bokros teendőd megengedik, ugorj be hozzám, a Felhővárosba, és beszéljük meg ezt az egész végzet dolgot egy kávé mellett! Rendicsek?!
- Jó, de a lézerkardunkat, majd kint hagyjuk a ruhatárban, ugye?!

Az első, meghatározó találkozásunk Jánossal korábban történt az iskolaudvari tumultusnál. Még a nyári szünetben, a Petőfi Sándor utcai napköziben.

A város összes iskolájából érkeztek ide számunkra teljesen ismeretlen tanárok és gyerekek. Észrevétlenül, akaratlanul is egymáshoz közelebb kerültünk, összezártunk, pedig, addig csak látásból ismertük egymást. Együtt kezdtünk el fakokázni, fémépítőzni, rajzolni, társasjátékozni, beszélgetni.

Ez a beszélgetés, kisebb-nagyobb megszakításokkal, azóta is tart, tartott, és mára rengeteg témán voltunk túl. A mostani helyzet valami teljesen új, és váratlan. Nehezen találok rá szavakat, és vele már nem tudom megosztani ezeket a gondolataimat.

Jó tanuló, jó sportoló. Ő vitte az iskolai zászlót.

A városban, a körülmények, a lehetőségek és adottságok ellenére első osztályú atlétika műhely működött, ahol ő a kiemelt tehetségekhez tartozott. A csapat egyik tagja végül olimpikon lett, János a hármasugrásnál kötött ki, válogatott kerettségig vitte.

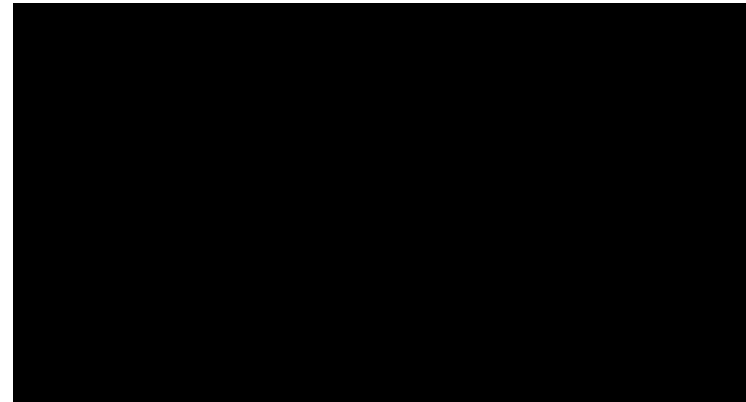
A téli alapozó időszakban, csatakos mackóban és a szabadkai szabadpiacról hozott Adidas szélzsekiben futottuk a köröket a városban és a gáton.

Mikor újra összehozott bennünket a sors a helyi Teleki Blanka Gimnáziumban, ő már túl volt az első középiskolai évén, és tombolt benne a tesztoszteron. A vasat is átharapta volna. Kialakult a rá jellemző erős, férfias, dús karaktere, filmszínészeket idéző megjelenése. A régi ismerősei ma is ezzel a képpel azonosítják. A serdülő fiúk közt előforduló kegyetlen bandázástól, beavatási ceremóniáktól, szájkarattól mindig távol maradt, távol tartotta magát.

Ekkor jellemzően nála jó pár évvel idősebb, vékony, nagyon okos, érzékeny, szemüveges lányok társaságát kereste. Szeretett velük beszélgetni, dumálni, lelkizni, akár becsengetés után is. Színvonalas társaságra, inspiráló közösségre, szellemi társakra vágyott. Érdekelte a gondolat szabadságának az ereje, bár soha nem volt filozófus alkat.

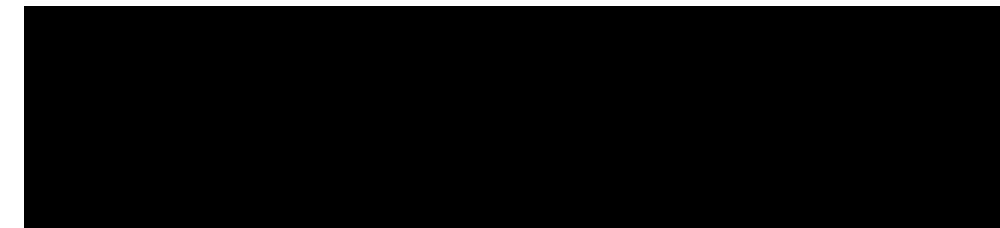
Talán pont ezért nem szeretett kertbe járni, mert ott a monoton, meditatív kapálás közben egyedül érezte magát, egyedül maradt a gondolataival. A kertjükhöz vezető út a miénk mellett futott el. Az apukája öreg, elnyúlhatetlen, kék színű Simson Schwalbe motorján húzott el a traktorkerekek által fölszabdalt földúton, mögötte finom porfelhő lebegett a levegőben. Ez volt az ő homoksíklója.

„NEHEZEN
TALÁLOK RÁ
SZAVAKAT,
ÉS VELE MÁR
NEHEZEN TUDOM
MEGOSZTANI
EZEKET A
GONDOLATAIMAT”

Privát lakóház,
Budapest; kivitelezés: 2013

Lead System Hungary központ;
terv: 2008-2009; átadás: 2010

„Duna Spirit”,
városfejlesztési terv:
Konceptióterv: 2007;
master planning: 2008

Néha megállt nálunk, beszélgettünk, aztán újraindította a motort. Ha ez a berúgókkal nem sikerült – márpedig többször nem, mint igen – akkor betolta a járgányt, nekifutott, meghúzta a gázkart, fél fenékkal ráugrott a nyeregbe, mire a motor felbrummogott, és ő egy pillanatra úgy egyensúlyozott rajta, mint egy légtornász. A jól begyakorolt, összetett mozdulatsor hétköznapi egyszerűsége és bája. A pillanat remegő, törékeny múlandósága.

Az egyetemi szóbeli felvételi idején a kollégiumi ágyában aludtam. Neki éppen akkor nem volt rá szüksége, mert rajzi időszak volt, ami a BME Építészmérnöki Karán jellemzően napokig, akár hetekig tartó éjszakázást jelentett. Ott szembesültem először az építészek önsorspusztító, rossz beidegződéseken alapuló munkamódszerével. Jellemzően a feldolgozási- és vizsgaidőszak végére hagyott több vizsgát. Volt, hogy az utolsó napon három tantárgyat is teljesített, úgy esett be a „K” épület elől, az olaszországi Velencébe induló buszba. A Szabadság hídnál már mélyen aludt.

János mára letisztult munkamódszerét az aláírásából tudom levezetni: határozott felütés, lendületes kezdet, majd az adott feladat több irányból történő vizsgálata, ami egymással ellentétes szempontokból, irányokból járja körbe, pásztázza végig, analizálja a problémát, és az összefüggések feltárása után eljut a megértés peremére, ott dacol a tomboló viharral és bejut a megvilágosodás nyugodt középpontjába, a vihar szemébe, majd innen egy váratlan és határozott lendülettel kitör az egyetlen lehetséges kivezető út irányába, és egy huszáros hajrával eljut a megoldásig, a célig, a nyugvópontig. Az analízis viszonylag kedélyes és élvezetes időszak, a huszáros hajrát csak fenékkal kell bírni. A kemény mag közelében sűrűsödik, fokozódik a nyomás, már-már kibogozhatatlanná, érthetlenné, elviselhetetlenné válik minden: egy ideig egyszerre több, egyenrangú narratíva létezik. A kitörés egy nehéz, személyes döntés eredménye.

„AZ ÉPÍTÉSZEKRŐL KIALAKULT HIEDELEMMEL ELLENTÉTBEN, JÁNOS MINDIG IS CSAPATBAN DOLGOZOTT”

Ehhez a munkamódszerhez nagy bátorság és kitartás szükséges, ami sok energiát és időt igényel, próbára teszi a résztvevőket. János számára ez a munkamódszer garantálta a rá jellemző, felismerhető, és félre nem ismerhető minőséget.

Az építészekről kialakult hiedelemmel ellentétben, János is mindig csapatban dolgozott. A jó építészek társas kreatívak, és soha nem magányos alkotók.

Még egyetemistaként csöppent bele az ING Andrassy úti irodaházának a tervezésébe. Savanyú Piroska Sütő utcai irodájában figyeltek fel rá a Mecanoo projectvezető építészei: Francine Houben és Erick van Egeraat, így Kruppa Gáborral együtt végigkísérhette az épület kivitelezését is. A Paulay Ede utcai bővítésén már együtt dolgoztunk: Gáborral ketten Budapesten, János már Rotterdamban rajzolt Erick van Egeraattal, aki időközben saját irodát alapított.

Három évet töltött Hollandiában. A hazai komor, szétesőben lévő, sötétbarna építészeti világgal szemben, a tulipánok országa az egyik legizgalmasabb, legmerészebb, legszínesebb helynek számított Európában, de talán az egész világon is. Már az iroda címe is sokatmondóan félreérthető volt: Calandstraat 23. Magunk között egyszerűen csak Kaland utcának hívtuk.

Eleinte igazi földönkívülinek számított a nemzetközi csapatban furcsa szokásaival, viselkedésével, munkához való hozzáállásával. Korán kezdett, és az utolsók között ment haza. Minden nála idősebb kollégát és minden nőt előreengedett az ajtóban. Mondjuk a hollandok sem egyszerűek, találkozáskor három pusztit adnak egymásnak. Miért pont hármat?

Szakmai tudása, teljesítménye, teherbírása, szorgalma és kitartása alapján gyorsan befogadták, meghatározó tagja lett az ottani irodának. 1998 után, mindössze 27 éves korában rábízták a budapesti, majd a prágai iroda vezetését is, így a három európai város között ingázott. 1998 és 2005 között, hét év alatt, egy huszonöt fős irodát építettünk fel, több nagy és meghatározó hazai és nemzetközi projekten dolgozhattunk. Erről az időszakról utólag úgy nyilatkozott, hogy szakmai értelemben teljesen új DNS-t kapott. Erickre, mint fogadott nevelőapjára, mesterére tekintett, aki sok szempontból meghatározó figura maradt számára. Talán éppen ezért volt nagyon nehéz a szakítás. A 2005-ös év sorsfordító volt számára: kilépett az EEA-ból és a kutyájával együtt visszavonult Nagykovácsiba, majd kisvártatva megalapította a saját irodáját, a TIBA Építész Stúdiót.

Margit Corner, Budapest;
konceptióterv: 2009

Irodaházterv a Dózsa György
útra, Budapest;
konceptióterv: 2009

Az első nagyobb munka azonnal meghozta irodája számára a szakmai elismerést és a sikert. A Divatcsarnok, azaz a Párizsi Nagyáruház felújítása és bővítése 2009-ben elnyerte a Média Építészeti Díjat. Aztán jöttek kisebb és nagyobb megbízások egyaránt. Minden esetben, függetlenül a tervezési munka nagyságától és léptékétől, elsődleges fontosságú volt számára a ház, az épületszerkezetek, a részletek kidolgozottsága; az anyaghasználat finomsága és igényessége. Épületei kiemelkedő színvonalat képviselnek a kortárs hazai és nemzetközi építészeti alkotások között is. Nagyvonalú ember volt, ez látszik a házain is.

Szakmai pályája most érte el a delelőjét, hosszú, termékeny évek álltak előtte, épp ezért tragikus ez a veszteség számunkra: mindnyájan kevesebbek lettünk nélküle.

Arató György, volt XIII. kerületi főépítész ezekkel a szavakkal biztatott bennünket: „Szerencsére János házai itt maradnak velünk, és én nagyon büszke vagyok arra, hogy ebben a kerületben több is megépült!” Igen, büszkék lehetünk rá!

János mindig előttem jár az úton. Most éppen máshol, valahol egy messzi-messzi galaxisban. Ma fényévekkel mérhető a köztünk lévő távolság, amit egy hiperhajtómű sem tudna leküzdeni, csak egy nagy, és mindent átfogó ölelés.

AZ ERŐ LEGYEN VELÜNK!

(Budapest, 2016. augusztus 26. - Király Zoltán)

WORDS FOR JANOS TIBA

SAYING FAREWELL IS ALWAYS DIFFICULT.
SAYING FAREWELL IS DIFFICULT WHEN SAYING IT TO YOUR HUSBAND, FATHER, FAMILY OR FRIEND.
SAYING FAREWELL IS EVEN MORE DIFFICULT WHEN YOU SAY FAREWELL TO A PERSON WHO IS YOUNG.

JANOS TIBA WAS YOUNG; TOO YOUNG. JANOS WAS ACTUALLY ALWAYS TOO YOUNG.
JANOS WAS ALREADY TOO YOUNG, WHEN I MET HIM FOR THE FIRST TIME; A-HARDWORKING-STUDENT-IN-ARCHITECTURE.
JANOS WAS TOO YOUNG, WHEN HE AIMED BEING THE BEST.
JANOS WAS TOO YOUNG, WHEN HE CHALLENGED EACH OF HIS OLDER COLLEAGUES.
JANOS WAS TOO YOUNG, WHEN HE BECAME THE EXAMPLE FOR HIS CONTEMPORARIES.
JANOS WAS TOO YOUNG, WHEN HE BECAME ONE OF THE BEST OF MY ASSOCIATES.
JANOS WAS ALSO TOO YOUNG, WHEN HE SPOKE STRONG TO OUR CLIENTS.
JANOS WAS ALSO TOO YOUNG, WHEN HE DID NOT TAKE NO FOR AN ANSWER, FROM NO-ONE.
JANOS WAS TOO YOUNG, WHEN HE STARTED HIS OWN OFFICE.
JANOS WAS TOO YOUNG, WHEN HE SPOKE OUT TO HIS OWN CLIENTS.
JANOS WAS TOO YOUNG, WHEN HE ALMOST SINGLE-HANDILY ACHIEVED ALL.

JANOS WAS ALSO VERY GOOD. A GOOD PERSON AND A GOOD ARCHITECT. ALWAYS. JANOS WAS GREAT TO WORK WITH.
JANOS LOVED TO WORK HARD.
JANOS GAVE WHATEVER WAS NEEDED, TO GET WHERE HE WANTED TO BE. JANOS LOVED TO WIN.
JANOS WAS ALSO SOFT-HEARTED AND TRULY EMOTIONAL. JANOS WAS ABOVE ALL, ALWAYS JANOS.

THE LONGER AND THE MORE INTENSE I WORKED WITH JANOS, THE MORE I SAW MYSELF. MAYBE I WAS ALSO TOO YOUNG.
MAYBE I ALSO WANTED TOO MUCH. MAYBE I WAS ALSO TOO AMBITIOUS.

JANOS AND MYSELF, WE BOTH ARE NOT GOOD IN SAYING FAREWELL.
FROM MYSELF I KNOW THIS AND I SUPPOSE JANOS DID NOT LIKE SAYING FAREWELL EITHER.
YOU JUST DON'T SAY FAREWELL; YOU JUST GO FURTHER, YOU MOVE ON.

TODAY THE LAST THING JANOS NEEDS TO SAY IS FAREWELL.
JANOS HAS ALWAYS GIVEN US ALL HE HAD AND NOW HE HAS GIVEN EVEN MORE THAN THIS.
JANOS IS STILL JANOS. RESPECT.
JANOS, THANK YOU!

ERICK VAN EGERAAT
MALTA, 26TH OF AUGUST 2016

SZAVAK TIBA JÁNOSÉRT

BÜCSÜZNI MINDIG NEHÉZ.
BÜCSÜZNI MINDIG NEHÉZ A FÉRJTŐL, AZ APÁTÓL, A CSALÁD-TÓL VAGY A BARÁTÓL.
BÜCSÜZNI MÉG NEHEZEBB VALAKI OLYANTÓL, AKI FIATAL.

TIBA JÁNOS FIATAL VOLT, TÚL FIATAL.
JÁNOS IGAZÁBÓL MINDIG TÚL FIATAL VOLT.
JÁNOS MÁR AKKOR TÚL FIATAL VOLT, AMIKOR ELŐSZÖR MEGIS-MERTEM, MINT A SZORGALMAS ÉPÍTÉSZ HALLGATÓT.
JÁNOS TÚL FIATAL VOLT, AMIKOR A LEGJOBB AKART LENNI.
JÁNOS TÚL FIATAL VOLT, AMIKOR VERSENYRE KELLT MINDEN IDŐSEBB KOLLÉGÁJÁVAL.
JÁNOS TÚL FIATAL VOLT, AMIKOR MÁR PÉLDA LET KORTÁR-SAI ELŐTT.
JÁNOS TÚL FIATAL VOLT, AMIKOR 6 LET AZ EGYIK LEGJOBB TERVEZŐTÁRSAM.
JÁNOS TÚL FIATAL VOLT, AMIKOR HATÁROZOTTAN BESZÉLT AZ ÜGYFELEKKEL.

JÁNOS TÚL FIATAL VOLT, AMIKOR MAJDNEM EGYEDÜL MINDENT ELÉRT.

JÁNOS NAGYON JÓ IS VOLT. EGY JÓ EMBER ÉS EGY JÓ ÉPÍTÉSZ. MINDIG.
JÁNOSSEL REMEK VOLT EGYÜTT DOLGOZNI.
JÁNOS SZERETETT KEMÉNYEN DOLGOZNI.
JÁNOS MINDENT MEGTETT, AMIT KELLETT, HOGY ELÉRJE, AMIT AKART.
JÁNOS IMÁDOTT NYERNI.
JÁNOS MELEGSZÍVŰ IS VOLT ÉS MÉLYEN ÉRZELMES.
JÁNOS, MINDENEK FELETT, MINDIG JÁNOS VOLT.

MINÉL TOVÁBB ÉS MINÉL KEMÉNYEBBEN DOLGOZTAM JÁNOSSEL, ANNÁL TISZTÁBBAN LÁTTAM MAGAM.
TALÁN ÉN IS TÚL FIATAL VOLTAM.
TALÁN ÉN IS TÚL SOKAT AKARTAM.
TALÁN ÉN IS TÚL NAGYRATÖRŐ VOLTAM.

JÁNOS ÉS ÉN SEM VAGYUNK JÓK A BÜCSÜZÁSBAN.
EZT MAGAMRÓL TUDOM, DE GONDOLOM, HOGY JÁNOS SE SZERETETT BÜCSÜZNI.
AZ EMBER NEM BÜCSÜZIK, CSAK MEGY ELŐRE, MEGY TOVÁBB.

MA AZ UTOLSÓ DOLOG, AMIRE JÁNOSNAK SZÜKSÉGE VAN AZ A BÜCSÚ SZÓ.
JÁNOS MÁR NEKÜNK ADTA MINDENÉT ÉS MOST ANNÁL IS TÖBBET ADOTT.
JÁNOS MÉG MINDIG JÁNOS. TISZTELETEM.
JÁNOS, KÖSZÖNÖM NEKED!

ERICK VAN EGERAAT
2016. AUGUSZTUS 26., MÁLTA

(FORDÍTOTTA: BODÓ BENCE LEVENTE)